

Josef Hiršal, Jiří Kolář

O jedné paní, která z mála chtěla být brzy bohatá, i o tom, co si všechno přála, nežli ji stihla odplata

Stará kocourkovská moudrost říká: Nedělej účet bez hostinského a neříkej hop, dokud jsi nepřeskočil.

Že je to naučení opravdu zapamatováníhodné, dosvědčí vám následující báseň neznámého kocourkovského básníka, zachovaná díky ústnímu podání až do našich dnů. Tato básnická skladba nese název:

Oklamaná naděje

V Kocourkově žila paní,
která měla slepici.
Při každíčkém zakdákání
házela jí pšenici.
A ta bílá slípka malá
hned jí za to vejce dala.

Když těch vajec naskládala
asi za tři groše,
z ošatky je přendávala
do velkého koše.
Pak s tím dárkem od slepice
pospíchala do tržnice.

Cesta pěkně ubíhala,
když si selka zvesela
tajně v duchu počítala,
kolik na tom vydělá:
Všecka vejce z toho koše
prodám v trhu za tři groše.

Za tři groše prodají mi
párek mladých slepiček.
Tak rozmnožím svoje příjmy
ze snesených vajíček.
Pak si brzy za zlatý
koupím husu s housaty.
Prodám peří z hejna husí,
pořídím si zakrátko
kozu, od níž vyvedu si
skotačivé kůzlátko.
Až je za tři měsíce
prodám, bude prasnice.

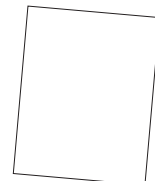
U chalupy na pastvině
máme pěknou trávu.
Ze selátka od té svině
koupím stelnou krávu.
Odstavenou jalovičku
vyměním pak za klisničku.

Koza, prase, slípky, husy,
kráva, klisna, hříbata —
k tomu všemu býti musí
mladý hezký pantáta.
Dám vystavět nový dům,
potom hejsa, hopsa... Bum!

Jak si selka poskočila,
šťěstím celá opilá,
 košík s vejci upustila
 a ta vejce rozbila.
 Místo statku – ach, ten vztek! –
 zbyla kupa skořápek.

Marné byly pláč a nářky,
 marné slzy na líci,
 musela se bez přetvářky
 vrátit ke své slepici.
 Nenesla si ani groš.
 Zbyl jen prázdný starý koš.

Z knihy *Kocourkov*. Praha: Albatros 1993.
 Ilustrace Cyril Bouda

- 1 Vysvětli podtržená slova a slovní spojení.
- 2 V čem se báseň podobá bajkám?
- 3 Jaké ponaučení je uvedeno v závěru? Je podobné ponaučení uvedeno ještě jinde v textu? Pokud ano, přečti jej.
- 4 Vyprávěj selčin příběh vlastními slovy.
- 5 V první větě najdeš dvě přísloví. Přečti je a vysvětli. Znáš ještě jiná přísloví?

Pavel Kukal Česká přísloví

Já jsem v počtech mistr třídy,
 spočtu všechno hned:
 dvě pastelky a dvě křídly —
 dohromady pět.

Přišla jsem pozdě k večeři,
 zrovna když byly vdolky.
 Bráška mi nechal sotva tři.
 No chápete to, holky?

Když se dva pejsci Brok a Chlup
 poperou o kost, jen si škodí!
 Punťa ji slupne coby dup
 a směje se jim. Tak to chodí.

Zdá se mi, že teta Klára
 při pexesu chystá lest.
 Že si na něj značky čmárá!
 Sám to dělám ostošest...

*I mistr tesar se utne. Kdo pozdě chodí, sám sobě škodí.
 Když se dva perou, třetí se směje. Podle sebe soudím tebe.*

Z knihy *Povídání a hry s českými příslovími*

- 1 Přiřaď k básničkám přísloví, které vystihuje jejich obsah.
- 2 Vyber si jedno z přísloví a zkus vymyslet příběh s ponaučením podobný bajkám.